

Tilsyn med Bryggerier og Brænderier, har fra Regjeringens Side søgt at bevirke, at de bleve anlagte inde i Byerne; men jeg troer, at det for det Heles Vel, som ogsaa med Hensyn til et bedre Udbytte af Landets Producter i en forædlet Tilstand, vilde være til Gavn, om der overalt paa Landet anlagdes Bryggerier i større Maalestok, som tilvirkede bedre Øl, som kunde blive Gjenstand for Udførsel og Forbrug. Det er en sund Drif, en Drif, som Nordboen helst ønsker, og desovære have vi Beviser paa, at der baade paa Landet og i Kjøbstæderne udenfor Kjøbenhavn tilvirkedes Øl i en saa slet Tilstand, at man manges Gang har givet det slette Øl Skylden for flere opstaaede Sygdomstilfælde. Som Kjøbstadsmand skal jeg ved enhver Leilighed tale og agter at vedblive at tale Kjøbstædernes Sag, naar det dreier sig om reelle Rettigheder, eller om, at Kjøbstæderne skulde blive forurettede; men jeg kan i Sandhed ikke see, at nogen Forurettelse her vil finde Sted. Det har gjort mig ondt at høre, at Kjøbstæderne skulde staae i den Formening, at de vare slet repræsenterede her paa Rigsdagen, og at en æret Deputeret har oplyst, at, om der end blev valgt Rigsdagsmand af Kjøbstadsboernes egen Midte, var det dog derved ikke givet, at disse vare inde i Forholdene, altsaa hentydet til, som om vi ikke staae herlige saa godt for at forsvare, hvad der er Ret for Kjøbstæderne som for Landet. Jeg er ikke indtraadt her i anden Henseende, end for at staae aldeles upartisk og holde mig til, hvad Ret og Blikt er, — derfor troer jeg, at Enhver kun er indtraadt her i Salen — og det smerter mig at høre, at Kjøbstadsboerne endnu ere saa vildfarende, at de troe, at her kan være Tale om sneverhjertede Meninger med Hensyn til deres Interesser. Alt, hvad jeg eier og har kjært, det har jeg i en Kjøbstad, og det kunde derfor aldrig falde mig ind i nogensomhelst Sag at begunstige Landsboerne paa Kjøbstadens Bekostning, eller omvendt. Det maa vistnok ogsaa med Hensyn til Bygningsafgiften antages for at være en feil Fortolkning, troer jeg idetmindste, naar Bryggerierne paa Landet ikke ere paalagte Bygningsafgift. Det fremgaaer, som min ærede Sidemand tilhøre (H. P. Hansen) har oplyst,

af § 36 i Ferdn. af 1ste Octbr. 1802, at Fabrikker eller andre til Saadant indrettede Bygninger skulde beskattes med Bygningsafgift. Vi have, om jeg mindes ret, for to Aar siden faaet for Kjøbstæderne en ny Fortolkning om, hvorledes og paa hvad Maade Bygningsafgiften skulde lignedes paa Bygningerne i Kjøbstæderne; man havde nemlig tidligere overseet enkelte Ting og beskattet Rum, navnlig Kældere, som ikke skulde være beskattede, hvorimod man havde glemt at beskatte Rum i Bygningerne, som skulde have baaret denne Afgift. Saaledes som det er gaaet med Kjøbstadbygningerne, antager jeg ogsaa, at der har fundet Feil Sted ved Bygningerne paa Landet, og hvad navnlig Bryggerierne angaaer, saa er Brygningen dog, man kalde den nu, hvad man vil, altid en Forædling af et Product, som ikke kan skee uden enten paa fabrikmæssig Maade eller ved Hjælp af andre kunstige Midler, og som derfor vistnok som saadan maa henføres under Begrebet af en Fabrik. Dersom man, uden at lade Productet gjenemgaae nogen Proces, kunde faae det forædlet, ja, saa var det en anden Sag; dette er saaledes Tilfældet med Gryn og Meel, hvor Productet ved den blotte Malning, uden at gjenemgaae nogen egentlig Proces, bliver forædlet; men her har Productet flere Processer at gjenemgaae, og saaledes troer jeg, at Forædlingen vistnok nærmest maa henregnes til Fabrik. Jeg troer derfor, det maa være en Feil, at disse Bryggerier ikke ere blevne beskattede.

Bessely: Det er blot en ganske kort Bemærkning, jeg skal tillade mig i Anledning af, hvad den ærede Ordsfører har yttret, nemlig, at jeg ikke har seet efter de Ting, som ere blevne yttrede her ved Sagens forrige Behandling. Jeg beklager meget, at jeg har været saa uopmærksom; men jeg har virkelig med min bedste Villie ikke kunnet opfatte eller høre noget Argument, som er blevet anført i Anledning af, hvad jeg ved Sagens 1ste Behandling gjorde opmærksom paa, for det Skadelige i at ordne Næringsforholdene, ved at tage et enkelt af disse Forhold og derved udflyde Ordsningen af de andre ved at gjøre det paa den Maade. Saavidt jeg erindrer, yttrede den ærede Ordsfører dengang kun derimod, at han